

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

II. Aßignatur causa reflexionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

quæ possunt absque vlla causa secunda à Deo conservari fiat obiectio, negandum est antecedens.

45 Neque magis opportunè adducitur molestum aliud argumentum, cui immeritò recentiores acquiescunt, & sic se habet. Ponatur supra lancem quamdam corpus graue vt octo, quod impulsus vt octo producat in illa, & eam deprimat: postea verò in alia lance ponatur granum tritici graue, vt vnum, quod vnum gradum impulsus producat, postea addatur aliud granum eiusdem magnitudinis, impulsus alium producat, & sic addantur vsque ad octo grana, quæ octo gradus impulsus producent, & lancem vsque ad æquilibrium leuabunt, ex quo infertur simile agere in simile, quia secundum granum graue vt vnum impulsus producit, in lance habente vnum gradum impulsus, & tertium similiter graue vt vnum & potens producere vnicum gradum impulsus illum producit in subiecto habente duos gradus impulsus, ex quo infertur non solum simile agere in simile, sed intensius, & remissius. Secundò inferunt huius argumenti Authores: gradus non esse subordinatos, neque perfectione inæquales, siquidem primus gradus potest secundum & tertium producere.

46 Non ego prædictum argumentum adducere, ni illud apud probatos auctores ex recentioribus reperirem. Vix enim solutione indiget, neque proponi potest, quin illius fallacia pateat, quam luce meridiana clariorem aspice. Granum tritici media grauitate producat impulsus in lance est causa æquiuoca impulsus; ergo etiam si vnico gradu grauitatis producat gradum quemdam impulsus in subiecto habente sex alios, non ideo agit in simile, neque colligi poterit, gradus impulsus esse æquales ex eo, quod primus gradus grauitatis, producat tertium, vel octauum impulsus. Mitto falsò supponi grana illa successiue supra lancem posita singula singulos gradus grauitatis producere, quod falsum est; quia granum secundum additum primo per modum vnus producat intensiorem effectum indiuisibiliter prouenientem à grauitate vtriusque grani, quam antea producebat sola grauitas primi, sicut continget si in eodem instanti vtrumque granum primo poneretur supra lancem. Falsum etiam est gradum vnicum grauitatis alium impulsus producere non plures, & sic cum eadem correspondentia produci tot gradus impulsus, quot sunt grauitatis in causa; quia inter agens æquiuocum, & effectum, non intercedit hæc correspondentia æqualis mensura, in intensione, quia etiam si quo intensus est agens æquiuocum, intensiorem effectum producat, potest intensum vt quatuor producere intensum vt sex, & produci sex gradus impulsus in eodem subiecto ab agente, quatuor tantum gradus grauitatis habente, & calidum vt quatuor à lucido vt duo; quia maior perfectio essentialis, quæ vt plurimum reperitur, in agentibus, æquiuocis æquiualeat, & longè superat maiorem intensiorem effectum.

47 Vltimò assero me non recusaturum concedere duo agētia calida vt quatuor inter se penetrata posse producere in alio subiecto quinque, vel sex gradus caloris, seu subiectum aliunde calidum, vt quatuor; intendere; quia tunc gradus caloris existentes in diuersis subiectis ratione applicationis perinde se habent, ac si idem indiuisibile subiectum informarent, & virtus eorum semper est eadem siue in vno, siue in multiplici subiecto, quod autem ipsi inter se non sint vniti, potest esse in causa, vt remissorem calorem producant, quam vniti producerent, non tamen inferri, non posse vltra quatuor gradus producere: rationes enim quibus à posteriori probauimus non posse qualitatem aliam æquè intensam producere, in casu præsentis locum non habent, quia sex gradus producti in vnico subiecto, ab octo gradibus penetratis existentibus, in duplici subiecto, non possent rursus septem, neque sex alios producere.

PUNCTUM II.

Assignatur causa reflexionis.

1 **C**ontra conclusionem traditam Puncto præcedenti, scilicet simile non posse agere in simile, molesta occurrit obiectio ex reflexione petita, qua videmus intensiorem effectum produci in partibus obliquis proximioribus, & distantioribus ab agente, verbi gratia, maiorem lucem in aëre prope speculum obliquis, quam in aliis par-

Franc. de Quicq, Philosoph. Tom. I.

tibus eiusdem aëris Soli vicinioribus, & ab eo obliquis distantioribus. Ex quo videtur inferri, obliquis lucem producere in aëre vicino, & consequenter simile agere in simile, & minus intensum in magis intensum, quando lux recepta in obliquis, vt pote distantioribus, remissior est, quàm illa recipitur in aëre, quia agens semper intensius operatur in propinquum, quàm in distans. Hæc obiectio plures malè vexauit, quos in varias traxit sententias in quorum impugnationem, propriæque defensionem, hoc Punctum instituit placuit.

§. I.

Aliorum impugnatur sententia.

2 **A**liqui desperantes propositæ obiectioni satisfacere, satius iudicauerunt, manifestam experientiam negare, quam manifestè conuinci, qui duplici se implicare malo, fatentur enim se argumenti solutionem non assequi, & lucis quam vident oculis, verbis impugnatores illam iniquè negantes se ostendere frustra præsumunt. Ne tamen aperto Marte veritatem omnibus compertam debellant, affirmarunt corpus obliquis producere qualitatem tantum in partibus collateralibus aëris recipientis qualitatem ab ipso agente, quæ cum nullam, vel remissam valde ab illo receperint, ab obliquis possunt intendi, quod maiorem qualitatem recipit ab agente præcipuo, quam partes aëris collaterales, quia licet hæc sint illi propinquiores, præcipuum agens agit in illas linea obliqua, & obliquis per lineam rectam, & sub eadem, aliquantulumque maiori distantia intensior qualitas producitur per lineam rectam quam per obliquam, vt patet in Sole illuminante cubiculum per fenestram, qui intensiorem lucem producit in vltima parte directè Soli opposita, quam in aliis vicinioribus fenestæ collateralibus.

3 Hunc modum philosophandi impugnat ipsa experientia, neque alia opera indigemus, ad illum expugnandum; quia non solum maior lux videtur in partibus vicinioribus obliquis intra eandem lineam rectam, quam in remotioribus eiusdem lineæ, & præcipuo agenti propinquioribus, maioremque calorem sentimus, cum appropinquamus parieti Sole percusso, quam cum ab illo distamus, & præcipuo agenti sumus viciniores: quod si hoc neges omnino experientiam negare poteris, & quæstionem hanc supposito negato de medio tollere.

4 Alij affirmant maiorem illam intensiorem prouenire ab agente præcipuo, quod cum impediatur actionem vltra diffundere, iterum reflectit, & qualitatem illam, quam producturum erat à partibus sequentibus, in vicinioribus corpori obliquis producit. Hæc sententia laicè satis rem est meditata, quia agens, non producit qualitatem per motum localem, quo possit impedita hac productionis via aliam inire, versus aliam partem, neque ex eo quod non possit producere qualitatem in parte distantiori, illam producit in proximiori; aliàs si prope Solem corpus nimis opacum constitueretur, Sol in illo produceret totam intensiorem, quam per totam spheram nullo impediante corpore diffunderet. Vnde si hoc ita accideret, quo magis præcipuum agens impeditur corpore obliquis, magis reflecteret, quod apertè falsum est, magis enim impeditur Sol muro opaco, in cuius partibus extimis tantum lucem producit, quàm crystallo diaphano in cuius partes profundas lucem effundit, quod aliter contingere certum est, quia maior est lux reflexa obliquis crystallo, quàm muro.

5 Alij recentiores apud Arriag. disp. 3. sect. 1. n. 134. asserunt maiorem illam intensiorem prouenire à corpore obliquis, quod illam producit actione quadam æquiuoca proueniente à quadam qualitate, quæ formaliter non est lux, sed eminenter illam continet tali modo, vt nisi luce formali actuetur illius subiectum, ipsa nihil producat, vt continget in pipere, & vino, quibus prodicitur calor, si prius actuetur calore stomachi, & non aliter. Sic rem componunt in crystallo obliquis, quæ lucem producit actione quadam æquiuoca, si prius informetur luce quæ se habeat non vt virtutem productiuam, sed vt conditionem requisitam, vt lux eminenter in crystallo contenta producat. Hanc opinionem licet non adeò explicatam inuenio apud Suar. in Metaph. disp. 18. sect. 9. num. 35. qui postquam dixerat reflexiorem prouenire ab obliquis, ne concederet simile agere in simile ait posse responderi, hæc reflexiorem nunquam fieri, nisi per qualitatem diuerse rationis,

Pp 2 vel

vel adiuuante aliqua simili qualitate, ut cum speculum calefacit actione reflexa, tunc dicitur reflexio fieri per qualitatem diuersae rationis, quia licet tamen non sit intensus in speculo; potest tamen intensus calefacere, quia est qualitas diuersae rationis.

6 Si liceret ad occultas qualitates, & rerum naturas confingere, facile quis posset se ab omnibus difficultatibus expedire, quapropter non placet opinio, quia occulta qualitate, occultā nimis solutionem reddit, & absque fundamento qualitatem istam confingit difficultatis vitandae causa.

7 Tenent alij recentiores lucem in aere reflexam ab obfistente provenire, quod plus lucis habet, quam aer, in quo ut reflexio; nihilominus asserunt simile non agere in simile, & obfistens non intendere lucem aeris supra intensionem, quam in se habet. Hanc conclusionem multis componere conantur, dicunt enim, lucem in aere reflexam non esse eiusdem rationis cum luce in eodem producta ab obfistente actione directa, neque cum illa intensionem efficere, sed diuersam constituerent, ut si aer habebat quatuor gradus directē productos, & postea per reflexionē tres acquirat, non ideo habeat intensionē, ut septem, sed duas, vnam ut quatuor, & aliam ut septem; explicat exemplo specierum impressarum alicuius obiecti, quae in eodem subiecto directae, & reflectae, reperiuntur, absque vlla intensionis vnione, & in specie expressa clarius cernitur, visio enim qua directē video obiectum in se, & in eodem loco in quo est, & visio reflexa, qua illud video, in speculo, & apparet non in loco in quo est, sed in alio, non vniuntur intensiue, sed duplicem visionem adaequatē distinctam constituunt. Videre forsitan praedicti recentiores duplicem hanc lucem directam & reflexam apud illum qui penē innumera vidit, praclarissimamque ad omnia videnda in fulgentissimo opere metaphysico effudit, sapientissimum P. Suarez, in quo pleraque, ne dicam omnia, quae magnificē commendant recentiores, proprioque Marti tribuunt, veluti ab Authore despecta, maioribus aliis intento paucis verbis, multaque doctrina scripta reperiuntur. Legatur loco supra citato, ubi duplicem hanc lucem directam, & reflexam perspicuius familiarem esse testatur.

8 Censeo cum grauissimo P. Suariorum supra, duplicem hanc lucem philosophiae consonam non esse, neque rectē philosophantium oculis videndam esse, quod sic probo. Lux illa reflexa, seu reflectē producta nihil habet peculiare, quod non habeat lux directē producta; ergo ex vtraque, eadem confurget intensio. Hanc probo: produci directē, vel reflectē nihil aliud est, quam produci in hoc loco ab agente existenti, in alio, quod nihil est, identificatum cum ipsa luce, sed praesentia lucis, & praesentiam agētis, quarum vna est luci superaddita, alia non solum superaddita, sed omnino extrinseca; ergo nihil habent speciale lux directā, & reflectā, ratione cuius eandem intensionem non constituunt. Vergeo, & explico idem argumentum: sumo quatuor gradus lucis directē productos existentes in aere vicino obfistente, in quo fit reflexio, & tres alios in eodem subiecto reflectē productos; tres hi gradus existentes in hoc subiecto, qui modo lux reflexa dicuntur, omnino inuariati secundum suam entitatem, & secundum praesentiam superadditam dicerentur lux directā, si obfistens ad illos non conduxisset, sed immediatē à Sole dimanasset, & quatuor alij qui modo lux directā denominantur, reflecta dicerentur, si non immediatē à Sole essent producti, sed obfistens ad illorum productionem adiuuisset: ergo eadem lux intrinsecē omnino inuariata potest esse lux directā, & reflecta; ergo lux directā, & reflecta nihil habent speciale ratione cuius vnione intensiua non copulentur.

9 Dices saltem importare lucem directam, & reflexam actiones inter se diuersas specificē, quia actio specie diuersa est, quae procedit à Sole praecipuo agente, & à luce quae nascitur ab speculo obfistente. Respondeo parum referre actiones illas esse specie distinctas, non enim ex eo quod actiones specie distinguantur, termini inter se vniri nequeunt, calor enim à Sole productus, intensiue vnitur cum calore producto ab igne, & tamen actionibus specie distinctis producuntur, si actiones à principio speciem desumunt ut obiecti necessarium est. Adde neque hanc actionum differentiam importare lucem reflexam, & directam, licet enim actio procedens à Sole specie distinguatur ab actione, procedente ab igne. Eadem actio ab speculo procedens, quae modō est reflexa, diceretur directā, si Sol prius in eodē aere nihil produxisset, vel si procederet

ab speculo existente, in alio loco non Soli, sed praecipuo agenti directē opposito. Consulto dixi, si distinguerentur specie actio procedēs ab speculo, & actio à Sole dimanās, quia adhuc est sub lite, etiam si actiones à principiis speciem desumant, quia actio procedens ab speculo non dimanat ab ipsa substantia crystalli, sed à luce in ipsa recepta, quae eiusdem speciei est cum luce Solis. Quapropter si Sol simul cum obfistente concurreret eiusdem omnino speciei esset actio, quam speculo tribuimus cū actione ab ipso Sole dimanante, quia vtraque procederet à Sole, & à luce, Sol enim lucem producit in subiecto extraneo, non solum per suam substantiam, sed per lucem, quam in se continet. Imò secundum aliorum opinionem, Sol per suam entitatem non producit lucem in subiecto extraneo, sed tantum per lucem in se receptam, & secundum hanc sententiam actio, qua producit lux in aere ab obfistente eiusdem speciei erit cum actione qua producit lux in eodem aere à Sole, quia vtraque procedit à luce eiusdem speciei, & subiectum vtriusque est materia prima tantum numero distincta, etsi ad diuersa in specie composita pertineat, quod nihil refert ad specificationē actionis; hoc enim non specificatur à toto composito, quod lucidum denominatur, sed à materia, quae tantum est principium illius per se. Distinguentur autem actio productiua lucis, dimanans à Sole, & ab speculo procedens, si haec tantum à luce dimanet, & illa à luce, & à substantia Solis, quia principium adaequatum illarum specie distinguetur.

Vltimō rogo hos recentiores, cur obfistens producat hanc diuersam intensionem in aere immediato, & illam non producat aer intermedius in alia parte aeris, vel in alio corpore. Respondet hoc provenire ex certa, & determinata corporis dispositione, quae se habet tanquam conditio ex parte obfistens ad illam producendam. Hac solutione nita tota illa intensionum diuersitas, quam haec opinio absque fundamento construxerat, si enim obfistens in se conditionem includit ad illam producendam, cur haec conditio ad maiorem intensionem à praecipuo luminoso producendam, non constituitur, ut vult Arriaga, postea referendus, minorique opera, & sine lucis directae atque reflectae inani distinctione reflexio constituitur.

In hanc rationem ut modo dicebā incidit Arriaga disp. 11 sect. 8. subsect. 2. n. 143. qua admissa rectē reflexionem hanc hac intensionum diuersitate, in eodem subiecto defendit, asserit enim reflexionem provenire à praecipuo agente posito obfistente tanquam conditione à Sole videlicet, posita crystalli, tanquam pura conditione, qua Sol maiorem producit in partibus aeris crystalli vicinioribus, quam in aliis remotioribus, etsi ipsi Soli magis propinquis. Hanc conditionē contra Arriaga & praedictos recentiores reicio tanquam omni fundamento destitutam, nullum enim apparet conditionis genus quod possit obfistenti competere ut maiorem lucē producat in parte passi distantiori, quam in aliis proximioribus; quia corpus propinquum aeri, in quo fit reflexio, non est conditio ad receptionē adiuuans, neque ad actionem, quia non est circumstantia tenens se ex parte agentis, neque ex parte passi, neque respectus mutuus inter vtrumque, vel alterius ad alterum.

Hurtado disp. 9. Physic. sect. 9. docet reflexionem provenire ab obfistente, quod lucem producit, in partibus aeris illi propinquis, & Soli proximioribus, neque ideo cōcedit simile agere in simile: tenet enim praecipuum agens magis agere actione directā, in obfistens remotum, quam in aërem magis proximum, ratione maioris dispositionis, quam inuenit in obfistente, licet enim agens semper agat intensius in propinquum, quam in distans, ceteris paribus, subiectis tamen diuerso modo se habentibus aliquando magis agit in distans, quam in propinquum, quia maior dispositio ex parte passi adaequat, & superat maiorem approximationem, quae in alio reperitur.

Non dissentio ab Hurtado asserente posse ratione maioris dispositionis produci qualitatem intensiorem in subiecto distantiori, quam in proximiori alio: exillimo enim quod signi applicaretur lignū cuius partes proximiores frigiditatem haberent, & aliae aliquantulum remotiores omni qualitate essent nudae maiore calorem producendum esse in partibus remotioribus nulla qualitate contraria resistente, quam in propinquis frigiditate calefactionem retardante, nihilominus mihi sententia Hurtadi displicet, quia absque fundamento, & contra rationem constituit omnia obfistentia capaciora qualitatis secundum quam fit reflexio.

reflexio, quam alia corpora intermedia, quod non paucis probatur. In primis densitas reperta in obfistente, non reddit subiectum capax luce, vel alia qualitate recipienda, quia densitas, tantum est multitudo partium cum hac presentia locali; ratione cuius nulla pars intensiorem lucem recipiet, quia vna pars subiecti non disponit aliam ad qualitatem. Verbi gratia, dum hac pars sit agenti propinqua eandem qualitatem recipiet, siue plures, siue pauciores illam comitentur in eodem spatio: ergo eandem intensiorem recipiet siue corpus sit rarum, siue densum; ergo idem dicendum est de toto corpore, quia hoc non habet intensiorem ab intensione partium distinctam. Secundò terfitas, quæ ad reflexionem conducit, non potest subiectum reddere magis capax ad qualitatem recipiendam; quia terfitas tantum dicit partes quasdam non esse aliis eminentiores, quod impertinens est ad qualitatem in singulis partibus recipiendam, nam ad hoc vt pars A existens in hoc spatio recipiat tantam, vel tantam intensiorem qualitatis impertinens est partem B illi propinquam esse eminentiorem, vel depreffionem illam: ergo nihil est, in obfistente, ratione cuius possit intensiorem qualitatem recipere, in maiori distantia, quam alia corpora intermedia magis propinqua. Secundò positiuè impugnatur hæc maior capacitas, seu dispositio obfistentium ad qualitatem recipiendam. Cryftallus non magis capax est lucis, quam aer, & tamen reflectit cryftallus, & non aer: ergo corpora reflectentia, non sunt capacia lucis aliis corporibus, non reflectentibus; conclusio est firma, posterior pars antecedentis, per se patet, priorem probò. Cryftallus ponitur supra chartam, charta est minus lucida, quam esset, si tantum supra se aerem haberet: ergo aer maiorem lucem recipit, quam cryftallus. Secundò, eadem cryftallus intensius reflectit, quando habet à tergo argentum viuum, quod est minus capax lucis, quam aer, vel alia cryftalli pars, quæ posset esse à tergo, quibus minus reflecteret: ergo maior reflexio non est propter maiorem capacitatem ad qualitatem recipiendam, in obfistente repertam. Vltimò certum est aquam esse minus diaphanam, minùque capacem lucis, quia est aer, nihilominus aqua est reflexiua lucis, & non aer.

§. II.

Propria sententia exponitur.

14 **I**N duplici subiecto lucem reflexam agnosco in obfistente, & in aère obfistendi vicino, quibus diuersa principia assignabo. Sentio lucem reflexam in aère receptam provenire ab obfistente, hoc est à luce directè in obfistente producta, & ab eo ipso luminoso. Ità defendo simile non agere in simile, quia licet obfistens remissioem lucem directè productam habeat, quam aer in quo fit reflexio, obfistens & principium agens, ex quibus vnum principium adequatum lucis reflexæ productæ in aère consurgit, illud constituit dissimile passio, neque inconueniens est agens inadequatum agere in passum intensius illo, quando adiuuatur alio agente passio intensiori, & non se habet tanquam medium eiusdem omnino rationis cum passio, & in casu dato obfistens, licet sit secundum qualitatem directam remissius aère, adiuuatur luminoso aère intensiori, & non se habet vt medium eiusdem rationis respectu aëris, tum quia est longè diuersæ rationis, tum quia id medio quo agens luminosum principium est approximatum aeri independentem ab obfistendi, quia inter luminosum, & obfistens mediat aer, & illo medio obfistens approximatur luminoso, vnde prius supponitur approximatio aëris quam obfistentis respectu luminosi, & maiorem illam habet aer, quam obfistens. Quod verò partes alix aëris, in quibus fit reflexio sint minus lucidæ, & se habeant tanquam medium vt principium agens producat lucem reflexam intensiorem illis, nihil refert, quia potest dici has non concurrere ad lucem reflexam, sed tantum se habere vt purè medium, & non esse inconueniens Solem per medium lucidum vt duo, producere lucem vt tria, quia post medium illud remissius sunt alia agentia, quæ illud determinant ad talem productionem.

15 **R**estat modo rationem assignare propter quam agens principium cum obfistente distante, cryftallo videlicet, lucem reflexam producat in partibus aëris cryftallo vicini, & non cum aliis partibus aëris reflectat in alias propinquiores. Hanc existimo rectè desumi ex densitate obfistentis, ratione cuius obfistens plures partes habet inter se

magis vnitas, quam corpus aliud non reflectens vnde qualitas, quæ est in corpore denso est magis vnita, quam illa, quæ est in corpore raro, vnio enim qualitatis subiecti vnionem sequitur, & ratione huius maioris vnionis, & multitudinis partium agentis, præcipuum agens determinatur ad maiorem intensiorem producendam, per modum vnus principij cum partibus obfistentis, & maiorem qualitatem, quam obfistens in se habet, quæ determinatio, non tota tribuenda est obfistenti, sed tantum completiue, prouenit enim ex simultanea existentia, & approximatione præcipui luminosi, & obfistentis ad quam æquè conducit existentia, & presentia Solis, ac existentia, & presentia obfistentis, tribuitur tamen completiue obfistenti, quia hoc potestius est præcipuo luminoso, quod prius natura supponit.

16 **D**ixi obfistens habere in se plures partes haud magis vnitas, vt hanc opinionem explicarem iuxta diuersas sententias rarefactionis, & condensationis, in opinione enim quæ asserit, rarefactionem fieri per intromissionem corpusculorum, obfistens densum habet partes magis vnitas, quia in raro corpuscula intromissa illud diuidunt, & partes inter se localiter separantur, & licet secundum hanc opinionem in palmo aëris tot sint partes quantitas, quot in cryftallo, aliòve corpore denso, si annumerentur partes aëris, & corpusculorum intromissorum, tamen non sunt æquæ vnitate, & consequenter neque partes lucis, æqualem intensiorem habebunt iuxta supradicta, & non raro, imò seu semper pauciores partes lucis erunt in palmo raro, quam in denso, quia non omnia corpuscula in illo inclusa erunt æquæ lucis capacia, sed plurima remissioem illam recipient: in opinione verò quæ raritatem constituit in maiori extensione, & in minori densitate, certum est corpus rarum, habere pauciores partes quam aliud densum eiusdem mensuræ.

17 **C**onclusio presentis difficultatis, solutio est argumenti, quo intenditur probari simile agere in simile, ideoque probatione non indiget, sed defensione, quam exhibebo, dum quæ contra illam possunt obici clarè soluum, neque letum probationem habet pars nostra ex impugnatione aliorum modorum defendendi reflexionem, quam omnes Puncto præcedenti efficaciter reieci. Accedit secundum hunc dicendi modum tacite rationem reddi cur lux per specula transmissa exurat corpus ad tantam distantiam, & non ad maiorem aliam, cui difficultati iuxta dicta Respondeo: partes existentes in cryftallo agere per lineas rectas, & ita non omnes partes illius agunt in aère proximiorum ipsi cryftallo, sed in illud passum, quod certam distantiam habet ab illis, in quod influunt omnes partes cryftallij, & ita per maiorem multitudinem agentium consuetum in idem passum excitatur Sol ad maiorem calorem producendum in illo, quam in alio passo ipsi soli proximiori. Reddidi rationem huius experientie, quia ex his principijs optimè peti potest, non quia illa possit probari simile agere in simile, vt multi intendant abs re prædicta obiectionem ad presentem quæstionem adducentes, quia maior ille calor, qui producitur ad tantam distantiam procedit à luce, quæ est causa æquiuoca respectu caloris, & nunquam ager in simile, quemcumque calorem intensum producat.

18 **A**ssignauit causam productiuam lucis reflexæ in aère vicino obfistenti, restat explicandum à qua causa proueniat excessus ille lucis in obfistente respectu aliarum partium aëris in quibus non fit reflexio. Non esset operosum defendere corpus obfistens nullam habere lucem reflexam, neque illa excedere partem aliquam passi agenti proximiorum, licet enim obfistens appareat cum maiori luce, non inde probatur esse magis lucidum, quia potentia visua discernere nequit inter lucem existentem in obfistente in partibus aëris illi immediatis. Deinde vt bene notat Arriag. suprà, num. 137 id quod perstringit oculos intuentium, quando fit reuerberatio in cryftallo, vel speculo, aliisque corporibus reflectentibus, non est maior lux in cryftallo producta, sed ipse Sol, vel radij solares aëris, quæ videntur per reflexionem specierum, sicut videtur homo in speculo per reflexionem specierum intentionalium. Nihilominus placet asserere lucem reflexam obfistentis provenire à luce reflexa in aère producta: rem explico. Sol linea recta produxit in aère vicino obfistente quinque gradus lucis, & quatuor in obfistente, hi quatuor obfistentis ratione multitudinis agentium simul cum sole tres alios produxere per reflexionem in aère, quibus aer lucidus vt octo fuit constitutus (non octonario numero modò summam

intensionem significo) & obfistens tantum lucidum, ut quinque permanfit, unde potest aer ratione graduum, quibus superat obfistens; iterum agere in illud, illiusque lucem intendere, & id de facto præstat, quia virtutem habet ad talem intensionem producendam, & est agens necessarium quod semper agit totum id quod potest.

S. III.

Argumentorum solutio.

19 **C**ontra reflexionis modum supra assignatum ad hominem specie quidem non inefficax ita se offert impugnatio. Dixi simile non agere in passum aliunde simile, quia non potest conferuare gradus, quos reperit in subiecto, & alium producere, neque procedere ad nouam productionem non adhibita conferuatione graduum, quos productos inuenit: ex qua doctrina sic potest impugnari ea, quam modo tradidi de reflexione: lux in obfistente recepta non potest conferuare lucem directam receptam in aere: ergo neque illam intendere. Antecedens certissimum est, quia sol media luce producta in aere producit, & conferuat receptum in obfistente: ergo lux recepta in obfistente in primo instanti productionis, & in secundo conferuationis, est posterior luce directam in aere recepta: ergo non potest illam conferuare: ergo neque aliam in eodem subiecto producere iuxta doctrinam traditam, quia dixi simile non intendere simile, quia non potest nouam qualitatem producere, quin antiquam conferuet. Eodem modo fit argumentum contra conclusionem, quia dixi lucem reflexam aeris, intendere lucem directam obfistentis, & aliam producere, quia obfistens, per reflexionem intenditur. Quia in mea sententia lux reflexa aeris producit à luce directam luminosam; ergo non potest illam conferuare: ergo neque aliam in eodem subiecto producere, si verum est principium traditum, videlicet agens non agere prius de noua qualitate producenda, quam de antiqua conferuanda.

20 **P**remitto euasione quandam, quia possem respondere principium adæquatum lucis reflexæ in aere receptæ esse obfistens, & præcipuum luminosum, quod lucem directam in eodem aere receptam conferuat; ac proinde etiam illam non conferuet aliud inadæquatum principium, videlicet lux recepta in obfistente posset illam intendere, quia per modum vnius concurret cum præcipuo luminoso illam conferuante, & eadem ratione dicerem lucem reflexam in aere receptam non posse conferuare directam obfistentis: posse tamen illam intendere, quia per modum vnius concurret cum principio illam conferuante, videlicet præcipuo luminoso, & sic verum teneret, nunquam causam adæquatam intendere qualitatem, quam non conferuat, saltem ratione causæ inadæquate incluse in causa adæquata, non tamen cuiusque acquiescit euasione, ubi clara, & aperta mihi superest solutio.

21 **R**espondeo omnem causam in actu primo potentem influere in tot gradus qualitatis: verbi gratia, in sex gradus leuis, determinari ad conferuationem illorum, quos inuenit productos ex his in quos potest influere, quod si nolum inueniat productum, determinatur à Deo ad omnes denuo producendos, si verò aliquos illorum inueniat productos, non tamen omnes in quos potest influere, æquè primo determinatur ad conferuandos, quos productos inuenit, & novos alios producendos. Rem explicet exemplum. Applicatur luminosum, potes influere in sex gradus lucis passo lucido ut sex, tota illius virtus determinatur ad conferuationem, quia omnes gradus quos potest recipere, productos inuenit: applicatur subiecto nullum gradum lucis habenti, tota illius virtus determinatur ad nouam productionem; applicatur subiecto lucido ut tria, determinatur æquè primo ad tres conferuandos, & tres alios producendos, quod si ex aliquo capite non poterit conferuare tres illos, quos productos inuenit, non ideo arceatur à tribus aliis producendis, quia agens æquè primo respicit singulos gradus contentos in senario numero, quem potest actione pertingere, unde etiam aliquos ratione impedimenti non valeat proprio influxu attingere, illum præstat ad gradus alios producendos, quia virtus illa, quæ si tres illos productos conferuaret, tres alios produceret, valet tres alios producere, etiam si illos non conferuet, non enim magis infumenda est virtus causæ in conferuatione, quam intendit, & non consequitur, quam infumeretur si talem conferuationem de facto obtineret.

Ex hac doctrina, iam omnibus perspicua erit solutio præcedentis argumenti: obfistens lucidum ut quatuor simul cum præcipuo luminoso virtutem habet ad sex gradus producendos in aere applicato, quem inuenit lucidum, ut quatuor, & determinatur ad quatuor conferuandos & duos alios producendos: cum verò non possit quatuor præ-existentes conferuare, quia dependet ab illis, duos alios producit, & illius virtus frustratur, secundum instaurum quatuor graduum, ad quorum conferuationem quasi in actu primo determinatur, quamque in actu secundo præstare nequit, & exercetur in productione aliorum duorum, respectu cuius nullum est impedimentum. Eodem modo aer lucidus ut sex, ex se virtutem habet ad quinque gradus in obfistens iaculandos, cum verò secundum illos, quos per reflexionem acquisiuit, non possit quatuor à quibus tunc producti conferuare, illos conferuat secundum illos, quos directè acquisiuit, & secundum directos, & reflexos concurret ad productionem quinti.

Obiicies secundo. Si obfistens simul cum luminoso intendit aerem, & aer iterum intendit obfistens, poterit rursus obfistens iterum reflectere in aerem, quod est absurdum. Respondeo nullum deduci absurdum ex hac secunda, vel tertia reflexione obfistentis in aerem, non enim infertur in infinitum procedurum, nam ut probauimus præcedenti non sequitur intensionem fore infinitè augendam ex eo quod simile agat in simile, & mutuo duo agentia inter se intenduntur. Nihilominus nego consequentiam, ratio est perspicua: obfistens postquam lucem reflexam recipit ab aere est minus lucidum aere: ergo non potest ratione sui in illum agere: neque ratione præcipui luminosi, quod determinat, ut simul cum illo, per modum vnius principij producat in aere maiorem intensionem, quam habet obfistens; quia iam in prima reflexione densitas hanc præstitit determinationem, ut obfistens cum illa ad maiorem intensionem concurrat quam in se habeant partes intensæ. Unde nihil est, quod possit hanc secundam reflexionem exigere, lux enim quæ accrescit obfistenti per reflexionem factam ab aere in obfistens, est valde exigua ad nouam aliam determinationem præcipuo luminoso præstandam, ut cum illa concurrat ad productionem intensioris lucis. Hæc dixi ne concederem ter quarere reflexionem repeti, quod si prædicta solutio non omnino placeat: consequentiam admitte, consequens enim nihil absurdum fecit afferret.

Nota in quacunque reflexione siue semel fiat, siue semel, & iterum repetatur, semper aerem in quo fit reflexio manere intensiorem obfistente. Ratio est manifesta. In prima productione lucis directæ aer intensiorem lucem habebat obfistente: postea cum obfistens cum præcipuo luminoso reflectit in aerem intenditur iterum aer, & crescit excessus aeris respectu obfistentis, qui nunquam potest ab obfistente compenari, quia lux reflexa postea in illo recipienda prouenit ab aere, qui quantumvis præcipuo luminoso adiuvetur nunquam effectum intensiorem, neque æqualem in passo non penetrato producit, quia in aere non est specialis densitas, quæ luminosum exciter ad producendum cum illo per modum vnius principij maiorem intensionem, in obfistente remotiori, quam in ipso aere propinquiori eidem luminoso, seu præcipuo agenti.

Ultimò aduerte secundum hanc doctrinam rectè rationem reddi, cur lux producta à sole per crystallum, non solum sit intensior in partibus aeris crystalli anterioribus, sed etiam in partibus aeris post crystallum existentibus, quam in aliis partibus, præcipuo agenti propinquioribus, & à crystallo obfistente, remotioribus: eadem enim ratione propter quam crystallus cum præcipuo luminoso reflectit in partibus anterioribus aeris, similiter in partibus posterioribus à tergo crystalli existentibus maiorem lucem cum ipso agente luminoso, quam luminosum produxerat in aliis partibus aeris sibi propinquioribus, hæc tamen maior intensio, à tergo crystalli producta non dicitur reflexio, quia non retrogreditur actio ad illud producendum, neque aliquid in subiecto distantiori supponitur ad illud productum, procedit tamen ex eodem principio ex quo reflexio nascitur.

PUNCTUM III.

De Aniperiali.

Aniperialis dicitur actio, quia vnum contrarium ad præsentiam alterius magis augetur; verbi gratia, actio.